

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflejeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440.
Celje: Kocnova ul. 3. Telefon št. 190.

Kokopisti se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocnova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241

Sofijske konvencije v Sobranju sprejete

Z veliko večino je Sobranje včeraj proti glasovom makedoncev, liberalcev in agrarcev odobrilo konvencije — Ponovna intervencija vesil

Sofija, 20. marca. Na današnji seji Sobranja je bila sprejeta z veliko večino jugoslovnska-bolgarska konvencija. Za konvencijo so glasovali socialisti, demokrati in radikali, proti pa agrarci, makedonci in liberalci.

Pred glasovanjem je imel minister zunanjih zadev Burov triurni govor, v katerem je med drugim izjavil, da z bližnjim Bolgarije in Jugoslavije odgovarja interesom obeh narodov. Iz teh razlogov je potrebno, da živi Bolgarija z Jugoslavijo v najboljšem prijateljstvu. Federacija obeh držav pa je nedosegljiva iluzija. Bolgarija in Jugoslavija morata ostati neodvisni druga od druge in se medsebojno podpirati. V političnem življenju Evrope je želja po miru danes odločilni faktor. Zato si bo Bolgarija z miroljubno politiko pridobila mnogostevilne prijatelje v Evropi in s tem povečala varnost države.

Sofija, 20. marca. Angleški in francoski poslanik sta ponovno posetila zunanjo ministra Burova ter mu izročila

drugo demaršo svojih vlad. Anglija in Francija izražata svoje začudenje nad tem, da bolgarska vlada kljub prijateljskim nasvetom vesil še vedno ni izvršila jugoslovnskih zahtev, nanašajočih se na onemogočenje nadaljnjega rovarjenja proti jugoslovnsko-bolgarskemu sporazumu in na osiguranje miru na meji in na Balkanu sploh. Oba diplomata sta ob enem opozorila zunanjo ministra, da bi morale vesile, če bo bolgarska vlada zadevo še nadalje vlačevala, poseči po ostrejših ukrepih, ker ne morejo več dopustiti, da bi se pod krinko neodgovornih elementov še nadalje ogrožal red in mir na Balkanu.

Tudi jugoslovnski poslanik Ljuba Nešić je v tem smislu interveniral pri ministrskem predsedniku Ljapčevu. Zunanji minister Burov je dal zagotovilo, da bo bolgarska vlada storila vse, kar smatra za potrebno ter da bo izvršeni preiskavi in ukrepi obvestila o rezultatih vse zainteresirane države.

Preprečena kriza avstrijske vlade

Kritična nočna seja vlade — Brezuspješni napori podkancelarja Vaugoina — Kompromisna rešitev

Dunaj, 20. marca. d. Glede na nape-to politično situacijo, ki je nastopila spriču odpora krščanskih socialistov proti dr. Sedlaku kot kandidatu zveznega kancelarja dr. Schobra za mesto generalnega direktorja Zveznih železnic, je bila včeraj zvečer ob 10. uri sklicana seja vlade, ki je trajala do ranih jutranjih ur. Na seji so zbrani ministri po poročilu kancelarja dr. Schobra obravnavali vsa vprašanja tičeča se Zveznih železnic ter ugotovili, da ni povoda za razširjenje vesti o grozeči krizi vlade ter da bo mogoče doseči kompromisno rešitev v vseh spornih vprašanjih.

V političnih krogih zatrjujejo, da je skušal podkancelar Vaugoin za vsako ceno preprečiti ministrski svet o potrebi imenovanja heimwehrovskega kandidata dr. Strafella za mesto generalnega direktorja Zveznih železnic. Kljub vsem svojim argumentom pa ni zamogel ovreči argumentov kancelarja dr. Schobra, ki je zahteval, da naj pride na to važno mesto mož, ki ne bo predstavnik samo kake gotove skupine, nego mož dela in samostojnega nastopa. Podkancelar Vaugoin, ki je znan kot sicer človek nad vse močnih živcev, je bil po tej debati tako živčno

utrujen, da je predčasno zapustil sejo in se odpeljal na svoje stanovanje. Obširno pa se komentira tudi nastop ministra Šumija, ki je podprl stališče kancelarja dr. Schobra ter se izrekel v imenu Landbunda proti kandidaturi dr. Strafella.

Dunaj, 20. marca. g. Tekom današnjega dneva se je kriza v vladi bistveno omilila. Vprašanje zasedbe mesta generalnega ravnatelja zveznih železnic je bilo začasno rešeno tako, da bo sedesdaj obratni ravnatelj inž. Hans Sedlak vodil posle generalnega direktorja do definitivnega imenovanja tega funkcionarja. Zaradi obolevosti podkancelarja Vaugoina je bilo tudi vprašanje imenovanje Strafella odloženo na prihodnji teden. Kakor upajo, bo do tedaj ozdravil podkancelar ter zopet kot zastopnik krščanske socialne stranke zavzel stališče glede tega imenovanja. Med današnjo sejo parlamenta so se vršili razgovori med strankami glede sprejetja zakona proti terorizmu. Glavni spreminjevalni predlogi bodo oni, ki jih je izdelala delavska zbornica.

Dunaj, 20. marca. AA. Parlament je v drugem čitanju sprejel zakon, ki pooblašča vlado, da najame investicijsko posojilo.

Youngov načrt pred francosko zbornico

Nujna potreba nagle ratifikacije reparacijskega načrta — Zbližanje med Nemčijo in Francijo

Pariz, 20. marca. s. Ob otvoritvi današnje seje poslanske zbornice je predložil pravosodni minister Perét zakonski osnutek za ratifikacijo haaskih dogovorov in Youngovega reparacijskega načrta.

Predsednik zunanjepolitične zbornične komisije Pavel Boncour je naglašal z ozirom na okolnost, da pogodbe niso samo finančni, temveč tudi političnega značaja, da bi se morala o njih razen finančne komisije posvetovati tudi zunanjepolitična komisija. Tej zahtevi se je odločno uprl ministrski predsednik Tardieu, ki je sicer priznal, da imajo pogodbe tudi politično stran, vendar pa naglašal, da je finančni pomen daleko večji. Položaj na finančnem trgu zahteva, da morajo biti obljuge izdane že tekom meseca maja. Če se ne bo čakati do novembra, mora zbornico prositi, naj ratifikacijo sprejme najkasneje do 6. aprila. Zbornica je

nato sklenila, da bo imela od ponedeljka dalje dnevno po dve seji ter čimprej kot mogoče sprejela zakon o ratifikaciji haaskih dogovorov ter nekaj drugih nujnih osnutkov.

Pariz, 20. marca. d. V zvezi z naglo predložitvijo Youngovega reparacijskega načrta francoski zbornici v ratifikacijo, se širijo med dobro informiranimi krogi vesti, da je pričakovati po francoski ratifikaciji Youngovega načrta in dovršeni izpraznitvi Porenja obnovitev nemško-francoskih pogajanj za sklenitev tesnejših gospodarskih in političnih odnošajev. V teh krogih se zatrjuje, da so nemški socialisti in demokrati pripravljeni skleniti s Francijo prijateljski in gospodarsko zvezo, ki bi omogočila obema državam kar najširši razvoj. Francija pa bi stavila v tem slučaju na razpolago Nemčiji večje zunanje posojilo in omogočila naseljevanje nemških delavcev v Franciji.

Zasedanje fašističnega velikega sveta

Proslava obletnice ustanovitve fašijev — Obširno Mussolinijevo poročilo o notranje in zunanje političnem položaju

Rim, 20. marca. AA. V palači Venezia je imel pod predsedstvom Mussolinija veliki fašistični svet prvo sejo marca. Zasedanja, na kateri je tajnik fašistične stranke Turati obširno poročal o položaju stranke. Svet je odobril poročila in sklenil, da bodo ob priliki proslave obletnice ustanovitve fašijev uživali vsi oni, ki so se vpisali v fašistično stranko leta 1919, časten prostor pri slavnosti. Nadalje je svet sklenil, da se dodelijo deželnim direktorjem zastopniki univerzitetnih skupin. Končno je veliki svet odobril predlog, da se dovoli vpis v stranko domačinom v bolzanski pokrajini, ki so doslužili vojaški rok.

Rim, 20. marca. AA. Na sinočnji seji velikega fašističnega sveta je Mussolini najprej poročal o mednarodnem položaju in o delu italijanskih delegatov na pomorski razorožitveni konferenci. Nato je podal Mussolini triurno poročilo o notranjem položaju. Nocoj bo večji fašistični svet nadaljeval razpravo o predmetih dnevnega reda.

Splošna stavka na Kubi

Havana, 20. marca. AA. 24-urna splošna stavka, ki so jo proglasili delavski voditelji v protest proti brezposelnosti na Kubi, se je pričela ponoči. Dozdaj ni bilo nikakih nerodov.

PRVA SEJA BANOVINSKEGA ŠOLSKEGA ODBORA

Podban dr. Pirkmajer o nalogah banovinskega šolskega odbora — Ožji odbor — Važni sklepi za pospeševanje narodne prosvete

Ljubljana, 20. marca

Z novim zakonom o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929. je bil uveden kot vreden organ šolske uprave za vsako banovinsko poseben banovinski šolski odbor, ki ga tvorijo pomočnik bana kot predsednik, člani pa so načelniki prosvetnega oddelka, šefa odsekov za srednje in osnovno šolstvo, po en sanitetni, kmetijski in tehnični referent banke uprave, po rangi najstarejši direktor oziroma upravitelj učiteljskega, srednje, meščanske, narodne deške in narodne dekleške šole na sedežu banke uprave, zastopnik najvišjega finančnega oblastva in pet državljanov, ki jih imenuje ban.

Sestava banovinskega šolskega odbora

Banovinski šolski odbor dravske banovine je sestavljen takole: predsednik podban dr. Pirkmajer, načelnik prosvetnega oddelka dr. Lončar, šef odseka za srednje šole dr. Pečovnik, šef odseka za osnovne šole dr. Kotnik, načelnik kmetijskega oddelka Anton Podgornik, načelnik sanitetnega oddelka dr. Dolšak, tehnični referent inž. Skaberne, direktor učiteljskega Anton Doktor, direktor realke dr. Mazi, upravitelj deške meščanske šole A. Novak, upravitelj deške osnovne šole Julij Slapšak, upravitelj licejske osnovne šole Marija Engelman in višji finančni inspektor Ivan Ditz, dočim so od bana imenovani župnika F. Finžgar in Ivo Baš, univ. prof. dr. Vidmar, gostilničar Anton Štrukelj in posestnik Alojzij Mihečič.

Naloge banovinskega šolskega odbora

Danes se je vršila pri banski upravi prva seja tega banovinskega šolskega odbora. Udeležili so se vsi člani, vodil in otvoril pa jo je kot predsednik podban dr. Pirkmajer, ki je pojasnil namen in naloge odbora v daljšem govoru, v katerem je med drugim izjavil:

Govor podbana dr. Pirkmajerja
»Ko je z najvišjim kraljevim aktom od 6. januarja 1929 pričela nova ureditev naše države, je bilo treba vprašanje reforme naše uprave posvetiti posebno pažnjo. Ureditev notranje uprave ni problem čisto specifične narave za našo državo. Upravna politika je posebna veda, ki se je v teku časa dogradila v cel sistem, ki služi posameznim državam kot važno pomožno sredstvo za uspešno ureditev uprave. Tudi pri nas smo se poslužili deloma vede, ki se naslanja na prakso, v mnogem pa prakse same, ko smo gradili svoj novi upravni ustroj. Zakon o notranji upravi velja kot temeljni zakon v pogledu upravne ureditve naše zemlje, ker predpisuje pravno organizacijo in določa osnovne principe upravne delovanja. V njem je izražen glavni cilj uprave s posebno naglasitvijo, da mora ta cilj služiti kot vodnik vsega upravnega delovanja. Člen 65. zakona o notranji upravi veli, da so upravne oblasti poklicane, da čuvajo javne interese in da se brigajo za splošno dobrobit. V svojem delovanju so dolžne delovati vsikdar v soglasju z glavnim ciljem občne uprave: da služi razvoju in pospeševanju duhovne in materialne kulture zemlje.

Tu je jasno izražena misel, da leži raison d'être državne uprave v ekonomskem in kulturnem udejstevovanju. Logična posledica tega dejstva je, da se okoli državno-upravnih oblastev koncentrirajo vse nprave in funkcije javnih organov, ki služijo označenemu cilju državne uprave. Tako postaja upravna oblast središče kulturnega udejstevovanja za njeno področje. Smatram za potrebno to pri današnji priliki posebno poudariti, ker je s tem obnem naznačena pozicija banovinskega šolskega odbora glede na omenjeno funkcijo upravnih oblasti.

Zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine od 4. oktobra 1929 je ostal zvest osnovnim smernicam započete upravne reforme. Baš z ozirom na ekonomsko-kulturni delokrog uprave in zaradi doslednega izvajanja načela popolne združitve upravnih funkcij v eni oblasti, je moralo priti do določitve večjih upravnih področij z banovinami ter do popolne likvidacije dvotirnega upravnega sistema.

Proti splošitvi vseh upravnih funkcij v eni oblasti se je izražalo mnogo pomislekov s stališča poedinih strok in tudi v šolstvu se je pojavila težnja, da se v kolikor najbolj osamosvoji tako, da postane šola neodvisna od upravnih oblasti. Ako je bila ta težnja z ozirom na posebne prilike v naši državi, ki so vladale pred 6. januarjem, razumljiva, postaja ta težnja iluzorična in za razvoj šolstva gotovo škodljiva, čim smo došli do moderne ureditve uprave, ki je obelježena s svojo strokovnostjo ter neodvisnostjo od politično-strankarskih momentov. Depolitizirana uprava in pojačanje kvalifikacije upravnih funkcionarjev so najboljša garancija za neodvisnost poedinih upravnih strok in za uspešnost upravnega delovanja v občeh. Omenjena težnja pa je postala absurdna s tem momentom, ko je določen cilj uprave: Razvoj in pospeševanje duhovne in materialne kulture. Ako se uprava izčrpa v tako izražnem cilju, potem je jasno, da šolstvo ne more stati izven občne uprave, temveč da postaja ponekod celo glavna skrb organov občne uprave.

V naši zemlji je taka rešitev šolsko-organizatornega vprašanja še posebno važna, ker imamo gotove dele države, kjer je

šolstvo na zelo nizki stopnji ter je treba intenzivnega upravnega delovanja in sistematične porabe vseh razpoložljivih upravnih sredstev, da se dezolantne šolske razmere čimprej uredi ter osigura kulturni napredek tamkaj živečega naroda.

Povodom nove ureditve državne uprave je bilo treba zlasti z ozirom na odpravo dvotirnega upravnega sistema poskrbeti, da ostane uprava živa, da s svojim birokratskim aparatom ne okosteni, temveč da dobiva v kontaktu z življenjem naroda čim več impulza in potrebne neposredne informacije iz naroda. Zaradi tega se občna uprava naslanja na občine kot najnižje samoupravne jedinice, a specijalno organizacija šolstva bazira v teh edinicah, ki so izražene celo v posebne šolske občine. V srezu kot občne-upravne oblasti I. stopnje je šolstvo poverjeno sreskemu načelstvu, v strokovnem pogledu pa šolskemu nadzorniku, ki kot sreski prosvetni referent vrši tudi občne-upravne funkcije, v kolikor se nanašajo na prosveto. Pri kraljevski banski upravi, ki je najvišja lokalna upravna instanca, obstoji poseben oddelek za prosveto z odseka za osnovno in srednje šolstvo. Poleg te, na avtokratičnem principu ustrojene ustanove imamo pri banski upravi še banovinski šolski odbor, katera uvaja novi zakon o narodnih šolah ter mu odreja v skladu s splošno organizacijo uprave delokrog s pravicami predlaganja v konkretnih primerih in svetovanja v vseh zadevah, ki se nanašajo na banski prosvetni delokrog. Cilj ustanove banovinskega šolskega odbora je na eni strani pojačanje strokovnega vpliva v avtokratičnem reševanju šolskih zadev, na drugi strani pa sodelovanje zastopnikov interesiranega dela naroda, to je predvsem staršev šolobveznih otrok, da bi na ta način šolsko-strokovna stran našla svojo korekturo v izraženih potrebah, ki jo čuti narod povodom izvajanja šolskih zakonov.

Vdanostne brzjavke

S prve seje banovinskega šolskega odbora dravske banovine se je odposlala udanostna brzjavka kralju in pozdravna brzjavka g. ministru prosvete.

Posli banovinskega šolskega odbora

Nato je podal šef za osnovno šolstvo g. dr. Fr. Kotnik poročilo o nalogah banovinskega šolskega odbora in poslovanja ožjega banovinskega šolskega odbora. Predsveten spadajo v njegovo področje naslednje naloge:

- 1.) predlaganje v odobritev šolskih proračunov in računov;
- 2.) nadzor o pravilnem upravljanju šolskega premoženja, šolskih fondov ter odnosni predlogi za bansko upravo;
- 3.) predlogi za osnovanje, spajanje in razdelitev šolskih občin ter predlogi o delitvi šolskega premoženja dotičnih občin;
- 4.) odločbe glede izpolnjevanja šolskih knjižnic;
- 5.) materialne podpore za znanstveno in pedagoško izpopolnjevanje učiteljsstva;
- 6.) podpore za potovanja učiteljev in učencev;
- 7.) predlogi za materialno podporo za gospodinjstvo in gospodarsko-zadružne tečaje;

Priprave za pogreb dr. Matka Laginje

Pogreb bo danes popoldne ob 3. — Udeležila se ga bo velika množica pokojnikovih prijateljev in čestilcev z zastopnikom kralja in oblasti na čelu

Zagreb, 20. marca. Truplo pokojnega dr. Matka Laginje je od snoči na mrtvaškem odru v Umetniškem paviljonu, ki je ves v črni draperiji in zastavah. Pri odru imajo častno stražo istrski akademiki. Tekom današnjega dne je prišlo mnogo ljudi iz bližnje in daljnje okolice, da so se poklonili velikemu pokojniku. Dopoldne je bila obveščena rodbina pokojnika, da bo na pogrebu zastopal Nj. Vel. kralja armijski general Matić, predsednika ministrskega sveta ban savske banovine dr. Šilović, osebno pa pride na pogreb tudi minister socialne politike in narodnega zdravja dr. Mate Drinković.

Pogreb bo jutri popoldne ob 3. Na čelu sprejeda bodo korakali člani istrske kolonije v Zagrebu z vencem, ki ga bosta nosili dve Istranki v narodnih nošah, sledile bodo akademske organizacije, razne korporacije in deputacije. Danes je prisel venci kralja, ki ima na traku napis »Banu Matku Laginji — Aleksander I. r., in venci vlade z napisom »Kraljevska vlada — banu dr. Matku Laginji. Iz paviljona bodo prenesli krsto na mrtvaški voz istrski akademiki. Blagoslovil jo bo zagrebški nadškof dr. Bauer, pogrebni spreved pa bo vodil od paviljona do »Zvezdec« zagrebški mestni župnik dr. Svetozar Rittig, od tu do Mirogoja pa istrski župnik Ivan Mandić. Za vozom in rodbino pokojnika in sorodstvom se bodo vrstili: zastopnik Nj. Vel. kralja, zastopnik vlade ter osebni prijatelji dr. Laginje. V imenu mesta Zagreba bo imel posevilni govor pred paviljonom zagrebški mestni načelnik dr. Srkulj, za Istro in Istrane bo govoril istrski begunc šolski nadzornik v p. Ante Dukić ter v imenu pokojnikovih prijateljev dr. Kerubin Genčić. Zastinke bo pelo pevsko društvo »Kolo«. V sprevedu bo igralo

8.) skrb za zidanje novih šol in dozidanje starih, v njihih primerih tudi vse ostale zadeve proti naknadni odobritvi po širšem odboru.

Ožji odbor

Predsednik pomočnik bana g. Otmar Pirkmajer, njegov namestnik načelnik prosvetnega oddelka g. dr. Dragotin Lončar referent šef odseka za osnovni pouk g. dr. Fr. Kotnik, člani pa so gg.: ravnatelj državne moškega učiteljskega v Ljubljani Anton Dokler, inž. Viktor Skaberne in posestnik Anton Štrukelj.

Prosvetni proračun

Ker je banovinski proračun za prosveto že sestavljen, ga je banovinski šolski odbor vzel na znanje po predsedniškove-n poročilu, ki je pojasnil, da ga bo v bodoče izdelal banovinski šolski odbor, kar sedaj ni bilo mogoče.

Gradnja novih šol

Glede zidanja novih oziroma razširjanja obstoječih šol se je vzel naznanje postopek komisionalnega odobranja ter so se v glavnem označile one šole, ki so najbolj potrebne novih poslopj oziroma popravil. V vsej banovini bo treba v doglednem času preskrbeti nad 150 šolam primerna šolska poslopja.

Glede pobiranja nepismenosti so se storili sklepi, da se bodo ustanovile takovane ambulante šole, kakor jih določa novi zakon.

Iz poročil, ki ga je podal šef za osnovno šolstvo dr. Kotnik, je razvidno, da imamo v banovini duševno in telesno zaostale dece 1959 in sicer 1085 dečkov ter 874 deklic. Od teh obiskuje pomožne šole v Mariboru in Ljubljani 169, gluho-nemico v Ljubljani 95 in zavod za slepe v Kočevju 18, skupaj 282 otrok; v osnovne šole hodi 975, a 702 sta brez vsakega šolskega pouka. V tem pogledu so se storili primerni sklepi.

Banovinska zaloga šolskih knjig

Nadalje so bili storjeni sklepi, ki bodo omogočili izdatnejše podpiranje zidanja in popravilja šol. Za zalogo šolskih knjig se bo izdelal poseben pravilnik in se bo naprosilo ministru prosvete, da dovoli izdajanje učnih knjig za dravsko banovino v tej zalogi. Iz banovinskega šolskega fonda se bodo podpirali tudi revni učenci z šolskimi knjigami in učili.

Prevzem okrajnih meščanskih šol

Za one meščanske šole, ki so jih doslej vzdržavali okrajni zastopi in okrajne blagajne, se je začasno preskrbelo v banovinskem proračunu, končno pa se bo to vprašanje rešilo z novim zakonom za meščanske šole.

Nato je g. predsednik poročal o kmečkih nadaljevalnih šolah in jih topio priporočal. Zanje je v banovinskem proračunu določena večja vsota.

Končno je poročal kot zastopnik Prekmurja g. župnik Baša o položaju verskih šol v Prekmurju. Seja je bila nato zaključena.

Poljedelski filmi

Beograd, 20. marca. AA. Ob priliki pririvanja raznih poljedelskih tečajev po naši državi se je pojavila potreba po sredstvih, ki naj slušateljem tečajev pomazore bistvo in potek posameznih del v poljedelskem gospodarstvu. Zato je minister poljedelstva v sporazumu z ministrom za socialno politiko in nar. zdravje sklenil, naj higienjski zavod v Zagrebu s sodelovanjem poljedelskega oddelka banke uprave savske banovine in z upravo srednje-poljedelske šole v Križevcih izgotovi film o poljedelskih delih, ki bo kasneje služil pri pririvanju in v izpopolnjevanje poljedelskih tečajev. Ti poučni filmi bodo naročeni v večjem številu in minister poljedelstva jih namerava razdeliti prirediteljem poljedelskih tečajev.

Likvidacija dalmatinskih Orlov
Split, 20. marca. n. Banska uprava primorske banovine je objavila, da sta se prostovoljno razširile organizaciji hrvatskih katoliških Orlov in hrvatskih katoliških Orlic v Drižu.

Briand zapustil London

Pomorska konferenca je na mrtvi točki — Fašistični veliki svet odobrava stališče italijanske delegacije

London, 20. marca, s. Zunanji minister Briand je danes dopoldne odpotoval v Pariz. Pripomnil je, da nima smisla sedeti v hotelu in gledati skozi okno, kakšno je vreme. Briand se bo vrnil, ko bo delo za njega.

London, 20. marca, AA. Javno je, da skušajo angleški delegati s pomočjo ameriških delegatov premagati italijansko-francoski spor, ki zavlačuje pomorsko razorožitveno konferenco. Snovi so predsednik Macdonald, Alexander, Stimson in angleška strokovnjaka Craigie in Bellairs dve uri razpravljali o tonažnih številkah, da bi našli kak izhod iz položaja, v katerega je zašla konferenca. Danes nadaljujejo delegati svoje delo in nocoj se sestane Grandi z Macdonaldom. Obstaja upanje, da bo konec tedna olajšal situacijo.

Splošno priznavajo, da sedanje stanje ne more trajati večno in da bo, če bo hotela konferenca doseči nadaljnje rezultate, moralo priti do kakega razvoja koncem tedna.

Rim, 20. marca, AA. Fašistični veliki svet je soglasno odobril delo italijanske delegacije na pomorski razorožitveni konferenci v Londonu, ki zahteva za Italijo pomorsko pariteto z najmočnejšo kontinentalno državo.

Tokio, 20. marca, AA. V javnem navedenju in v političnih krogih prevladuje naziranje, da Japonska ne bo mogla sprejeti ameriških predlogov brez primernih izpodb. Iz vladnih krogov pa se zatiruje, da vlada še ni storila nikakih končnih sklepov in da bo padla odločitev šele na seji kabineta 22. marca.

London, 20. marca, s. Lord Robert Cecil je izjavil včeraj v nekem govoru, da bo treba, če se odstrane oborožitve, nadomestiti orožje z drugim sredstvom. Anglija ni v neposredni nevarnosti, da bi jo napadli sosede, toda v številnih delih Evrope so razmere res tako strašne.

Na današnji seji spodnje zbornice je bil Macdonald ponovno naprošen, naj poda izjavo o položaju na razorožitveni konferenci. Macdonald je prošjo odklonil z utemeljitvijo, da ne bi bila izjava o položaju konference v sedanjem trenutku uместna.

Rumunska sodba o italijanskem imperijalizmu

V italijanskem vojnem proračunu se izraža mržnja proti lokarnskim tendencam in politika rušenja miru

Beograd, 20. marca, M. Pod naslovom »Oboroževanje Italije« piše rumunski list »Lupta«, da je bila zelo interesantna in poučna debata o vojnem proračunu v italijanskem parlamentu. Italijanski govorniki radi uporabljajo izraz »proračun vojne«, pri čemer podarjajo besedo »vojno«, zlasti pri proračunu za letalstvo. List pravi, da je znano, da predstavlja politika sedanje-ega režima v Italiji politiko mržnje proti

lokarnskim tendencam in forsiranja imperialističnih tendenc s političnimi resonancami. Spoštovanja vredne bi bile tendence, ki bi zasledovale samo namen obrambe in spoštovanja miru, toda v Italiji se goje zlasti tendence rušenja pogodb in glede na to tudi politike miru, kar se je v ostalem videle iz vse debate o vojnem proračunu v italijanskem parlamentu.

Načelno povišanje agrarnih carin v ČSR

Po sporazumu med vladnimi strankami je v ČSR uvedena možnost posebnih carinskih dodatkov na žito in moko — Stanovanjski zakon in podpora brezposelnim — Gradba novih strateških železnic

Praga, 20. marca, s. Med strankami vladne koalicije je po dolgih pogajanjih dosežen sporazum o važnih gospodarskih vprašanjih, glede katerih so obstajala med agrarnimi in socijalisti kritična nasprotja. Sestavljen je takozv. mali koalicijski program, ki obsega kompromis glede agrarnih carin, zakona o podpori brezposelnih, zakona o stanovanjski zaščiti in takozv. krušnega zakona.

Kar se tiče agrarnih carin je sklenjeno, da bo z novim carinskim zakonom vlada dobila pooblastilo uvesti maksimirane carinske dodatke na žito in moko, če pade cena na domačem trgu pod gotov minimum. Ta minimum znaša poprečno ceno žita odn. moke na domačem trgu manj 10%. Carinski dodatki, ki ga sme vlada v tem primeru uvesti na uvoz pšenice znaša 25 Kč, za rž 50, za oves 34, za ječmen 36 Kč, za moko brez razlike pa 75 Kč. Odpravo tako uvedenega carinskega dodatka mora skleniti parlament.

Za podporo brezposelnih je uveden takzv. gentski sistem. Glede višine državnega prispevka se ni definitivnega sklepa, izgleda pa, da bo država prispevala mesto dosedanjih 12 Kč v bodoče 20 Kč.

Pri zakonu o zaščiti najemnikov so še difference glede višine najemnin, odn. dohodkov najemnikov, kjer neha zaščita. V ospredju stoji predlog, da bodo vsi, ki imajo več kakor 80.000 Kč letnega dohodka ali pa 2 milijona Kč premoženja izven zaščite.

Tkzv. krušni zakon vsebuje določbe o kvaliteti moke za peko kruha in predpise, ki naj zagotovijo, da se bo v državnih ustanovah in zavodih uporabljalo izključno in čim več domačih agrarnih produktov.

Današnja seja parlamenta se je vršila v znamenju sporazuma ter je potekla povsem mirno. Jutri bo zbornica razpravljala o stanovanjskem zakonu.

V proračunskem odboru je imel danes obrambni minister Dr. Viskovsky daljši ekspozice, v katerem je napovedal nekatere zanimive stvari. Izjavil je med drugim, da protimilitarizem na Češkoslovaškem nima nobenih korenin. Široka javnost je splošno prepričana o nujnosti varstva imovine in moralne vrednosti armade. V nadaljnjem je minister napovedal, da se bo gradilo več novih strateških prog. V glavnem gre za nekatere zveze med vzhodom in zapadom, še bolj pa za nove transverzalne proge na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji.

Dr. Kosta Jovanović proti beograski občini

Beograd, 20. marca, p. Bivši podpredsednik beogradske občine Dr. Kosta Jovanović, ki se je nedavno moral zagovarjati pred sodiščem zaradi obtožbe beogradske občine po tiskovnem zakonu in ki je bil oproščen, je danes vložil na sodišču tožbo po tiskovnem zakonu proti predsedniku beogradske občine inž. Savčiću in podpredsedniku dr. Stojadinoviću ter inž. Zadnji zaradi žalitve v beograskih listih, zlasti pa v »Občinskih novinah«. Za proces vlada veliko zanimanje v vseh krogih.

Konkurz velike beogradske trdke

Beograd, 20. marca, p. Beogradsko trgovsko sodišče je odpravilo konkurz na znano trdno Jurja Jovanovića, ker so upniki sprejeli njeno ponudbo za poravnavo izven konkurza.

Samomor na grobu matere

Osek, 20. marca, n. Hčerka gostilničarja Gjura Fišerja, 17-letna Eva, je polzkusila izvršiti samomor na grobu svoje matere. Ustrelila se je z revolverjem kalibra 12 mm ter si je z edinim strelom strahovito razmesarila prsni koš. Obupanko so prepeljali v bolnico, a ni verjetno, da bi okrevala.

Poset grških letalcev v Beogradu

Atene, 20. marca, AA. Po poročilu s pristojnega mesta bo tekom letošnje pomladi več desetih grških letal obiskalo balkanske prestolnice, predvsem Beograd. Polet bo prirjezen v proslavo 100-letnice osvobodjenja grškega naroda.

Snežni viharji nad Anglijo

London, 20. marca, AA. V Angliji je veččinoma prevladovalo zimsko vreme z večjimi ali manjšimi snežnimi viharji. Zaradi snežnega viharja v Rokavskem prelivu je bil značni promet ustavljen. Davi ni zapustilo letališče Croydon nobeno letalo. Dve letali, ki sta leteli iz Pariza v London nista mogla preko Rokavskega preliva in sta pristali v bližini francoske obale. Danes popoldne se je vreme malo razjasnilo. Vihar je tudi zakasnil pomorski promet. Z admiralskega pomola v Folkestonu so oddali več topovskih strelcev, da so pokazali pot ladjam.

Konferenca za carinsko premirje

Zeneva, 20. marca, s. Francoski trgovinski minister Flandin je načeloma pristal, da se črta člen 6. iz mednarodne pogodbe o enoletni stabilizaciji evropskih carinskih tarif, o kateri so razpravljali. Kakor znano, določa ta člen dalekosežne izjeme v prepovedi, da se carine tekom enega leta ne smejo zviševati, niti uvajati nove carine. S francoske strani stavljen zahteva, ki so jo prevzele tudi nekatere druge delegacije, da se lahko carinske postavke v tako zvanem francoskem varnostnem zakonu vsak čas zvišajo, bo ostala vsekakor slej kot prej v veljavi.

Angleško-egiptska pogajanja

Kairo, 20. marca, AA. Ob odhodu egiptске delegacije, ki se je napotila v London na pogajanja za novo angleško-egiptsko pogodbo, so dijaki priredili delegaciji in njenemu šefu, predsedniku egiptске vlade viharne ovacije.

Žrtve požara v kinu

London, 20. marca, AA. »Daily Express« poroča iz Tokia, da je tekom požara v kinu v mestecu Kirinu v Mandžuriji zorelo 76 oseb, 27 oseb pa še pogrešajo.

Turnir za šahovsko prvenstvo Ljubljane

Snovi se je vršilo IV. kolo turnirja. V anglo-ki igri med Kavečičem in Hrenom je prvi že v otvoritvi daleko nadigrat svojega nasprotnika. Hren je zašel v težak položaj, iz katerega se bo le težko rešil. V španski otvoritvi je Ciril Vidmar spravil Julija Gabrovška v zadrego, dobil kmeteta in s tem partijo. Cibic se je tudi proti mojstru Vogelniku spretno branil in stoji ob prekinjenju nekoliko bolje. Rupnik in Furlani sta si iz skandinavske otvoritve zgradila močni poziciji. Ker je ta partija posebno važna za končni plasma, sta oba igralca vložila v igro vse svoje sile. Če zmaga Rupnik, je verjetno, da bo prvi. Ludovih Gabrovšek je z interesantno in lepo kombinacijo dobil dva kmeteta in s tem partijo proti Bajcu. Partija Erker-Zimbrek še visi v enaki poziciji. Igra Milan Vidmar-Zidan je preložena.

Ljubljanski mestni proračun za l. 1930.

Celotni proračun izkazuje 85.465.775 Din izdatkov in 77.301.040 Din dohodkov — Primanjkljaj 8.164.735 Din bo krit deloma s prihranki, deloma z najetjem posojila

Kakor smo že poročali, je finančni odsek ljubljanskega občinskega sveta sprejel proračun ljubljanske občine za l. 1930 sporazumno. Prihodnji teden bo plenarna seja občinskega sveta, ki ima novi proračun končno odobriti, nakar bo predložen finančnemu ministru v potrditev. Finančni odsek bo imel sicer danes še sejo, vendar pa ni pričakovati, da bo izvršil še kakšne značilne izpembe v predložen proračun. Letos je proračun ljubljanske mestne občine opremljen z obširnimi pojasnili, v katerih so točno do najmanjših podrobnosti specificirane posamezne postavke proračuna tako da je popolnoma mogoče natančen pregled mestnega občinskega gospodarstva.

Redni promet

Proračunski predlog izkazuje v rednem prometu naslednje postavke (številke v oklepajih predstavljajo postavke lanskega proračuna):

Potrebščine: splošna mestna uprava 8.583.154 Din (lani 8.255.788 Din), mestna poslopja in zemljišča 4.073.981 Din (4.169.759 Din), mestna podjetja in občinske davščine 6.348.476 Din (6 milijonov 871.575 Din), občinska posojila 4.836.840 Din (4.300.915 Din), ceste, ulice, trgi in vodne zgradbe 10.690.257 Din (7.653.157 Din), socialno skrbstvo 4 milijone 855.470 Din (4.673.957 Din), zdravstvo 1.446.624 Din (1.535.246 Din), šolstvo 4.125.143 Din (3.090.900 Din), znanost, umetnost in prosveta 225.500 dinarjev (275.500 Din), prenešen delokrog 594.313 Din (582.247 Din), mestna delavska zavarovalnica 560.000 Din (530.000 Din), raznoterosti 2.102.640 dinarjev (1.447.744 Din); skupno 48 milijonov 442.398 Din (43.386.788 Din).

Pokritje: splošna mestna uprava 2.062.499 Din (2.062.662 Din), mestna poslopja in zemljišča 3.072.432 Din (3.009.838 Din), hranilne vloge in vrednostni papirji 64.615 Din (89.155 Din), mestna podjetja in občinske davščine 32.179.435 Din (28.993.614 Din), občinska posojila 2.459.454 Din (2.432.341 dinarjev), ceste, ulice, trgi in vodne zgradbe 4.581.450 Din (4.297.940 Din), socialno skrbstvo 1.115.000 Din (1 milijon 387.840 Din), zdravstvo 439.100 dinarjev (457.000 Din), šolstvo 487.945 dinarjev (598.180 Din), prenešen delokrog 300 Din (300 Din), mestna delavska zavarovalnica 560.000 Din (530.000 dinarjev), raznoterosti 281.000 Din (150.100 Din); skupno 47.303.230 Din (44.008.970 Din).

Ker je torej v rednem prometu izdatkov 48.442.398 Din, dohodkov pa 47 milijonov 330.230 Din, znaša primanjkljaj 1.139.168 Din.

Izredni promet

izkazuje potrebščin 37.023.377 Din, pokritje pa 29.997.810 Din in je torej primanjkljaja 7.025.567 Din, za katerega bi bilo treba najeti posojilo.

V naslednjem navajamo glavne postavke proračuna o rednem prometu.

Splošna mestna uprava

V splošni mestni upravi znašajo osebne potrebščine: funkcijska pristojbina županu 96.000 Din (96.000 Din), plače in draginske določke uslužbenecem 4.875.062 Din (4 milijone 601.965 Din), pokojnine in preskrbnice 7.287.218 Din (7.084.027 Din), stvarne potrebščine pa 1.295.936 Din (1.221.761 Din). Skupaj znašajo izdatki 8.583.154 Din (8 milijonov 255.788 Din).

K pokritju prispevajo razna mestna podjetja in ustanove 2.020.249 Din (2.027.162 Din). Negalje spada med dohodke povračilo voznih stroškov 33.750 Din (30.000 Din), izkupilo za tiskovine in naerte 8000 Din (5000 Din), razni dohodki 500 Din (500 Din); skupaj je dohodkov 2.062.499 Din (2.062.662 Din).

Primanjkljaj znaša torej v splošni mestni upravi 6.520.655 Din.

Mestna poslopja in mestna zemljišča

Izdatki vzdrževanja mestnih poslopij znašajo 4.017.150 Din (4.118.013 Din), vzdrževanja mestnih zemljišč 29.000 Din (28 tisoč 975 Din), za poljskega čuvaja 12.851 Din (12.771 Din), za razne stroške 15.000 Din (10.000 Din), skupno 4.073.981 Din (4 milijone 169.759 Din).

Dohodki so naslednji: najemnine od mestnih poslopij 2.579.932 Din (2.880.858 Din), donos mestnih zemljišč 137.000 Din (123 tisoč 500 Din), mestni lov 5000 Din (5000), priznavalnica 350.000 Din (0), razni drugi dohodki 500 Din (500 Din), skupno 3 milijone 72.432 Din (3.009.838 Din).

Primanjkljaj znaša torej 1.001.549 Din.

Hranilne vloge in vrednostni papirji

izkazuje prebitok 64.615 Din.

Mestna podjetja in občinske davščine

Izdatki so naslednji: mestni dohodarstveni urad 4.668.345 Din (5.065.475 Din), prispevek k amortizacijskemu fondu 6% obligacijskega posojila 1.637.325 Din (1.765.000 Din), poplave na sejmiščih 30.306 Din (28 tisoč 600 Din), naprava pasjih znamenj 2500 Din (2500 Din), razni stroški 10.000 Din (10.000 Din); skupaj 6.348.476 Din (6 milijonov 871.575 Din).

Dohodki so naslednji: prebitok mestne elektrarne 39.825 Din (201.065 Din), prebitok mestne klavnice 133.277 Dinarjev (0), prebitok mestne plinarne 0 (0), prebitok mestnega vodovoda 170.143 Din (0), prebitok mestnega pogrebnege zavoda 2282 Din (37.639 Din), prebitok mestnega loterijskega posojila 0 (422.192 Din); skupaj 345.477 Din (660.896 Din).

Občinske davščine: mestna trošarina in uvoznina 18.526.000 Din (16.481.437 Din), odškodnina za pobiranje državne trošarine 0 (310.508 Din), tehtarina 160.420 Din (130 tisoč Din), tržnina 1.200.000 Din (1.030.000 Din), tržna pristojbina 85.000 Din (105.000 Din), mestarina 10.000 Din (10.000 Din), gostiščina 2.612.000 Din (2.300.000 Din), kanalska pristojbina 729.000 Din (65.000 Din), portalni davek 25.000 Din (30.000 Din), davščina na prenočišča 370.000 Din (554 tisoč 919 Din), stanovanjski davek 7000 Din (12.500 Din), prirastkarina 500.000 Din (500 tisoč Din), davščina na nezadane parcele 0 (60.000 Din), davščina na listke električne cestne železnice 175.000 Din (370.000 Din), davščina na vozila 350.000 Din (400.000 Din), občinske lakse 300.000 Din (350.000 Din), opominarina 80.000 Din (50.000 Din); skupaj 25.129.420 Din (23.344.964 Din).

Občinska določila na državne davke 6 milijonov 704.588 Din (4.988.354 Din).

Potrebščine znašajo skupno 6.348.476 Din, pokritje 32.179.435 Din in je torej prebitka 25.830.959 Din.

Občinska posojila

izkazujejo potrebščin 4.836.840 Din, pokritja 2.459.454 Din, torej primanjkljaja 2 milijona 377.386 Din.

Ceste, ulice in trgi

Izdatki: vzdrževanje 6.502.706 Din (4 milijone 344.649 Din), čiščenje mesta 2.641.826 Din (2.463.508 Din), regulacija Ljubljane 805.525 Din (0), razsvetljava mesta 595.200 Din (650.000 Din), uslužbenški davek 0 (0 tisoč Din), prispevek mestni delavski zavarovalnici 125.000 Din (115.000 Din), razni stroški 20.000 Din (20.000 Din); skupaj 10 milijonov 690.257 Din (8.183.157 Din).

Dohodki: Povračilo za napravo hodnikov 30.000 Din (30.000 Din), doneski za vzdrževanje cest 4.005.450 Din (4.062.940 Din), priznavalnica 350.000 Din (0), povračilo za izpraznitevanje greznice 110.000 Din (100.000 Din), izkupila za orodje, drevesa, sadike 36.000 (40.000 Din), donos centralnega šolskega vrta 0 (15.000 Din), razni drugi dohodki 50.000 (50.000 Din); skupaj 4.581.450 Din (4.297.940 Din).

Primanjkljaj znaša 6.108.807 Din.

Socialno skrbstvo

Izdatki: socialno-politični urad 215.781 Din (212.651 Din), davščina na nočni obisk gostiln in kavarn 55.000 Din (73.000 Din), ustanove 20.075 Din (39.385 Din), starostna prekrba 2.997.414 Din (2.786.585 Din), mladinsko skrbstvo 932.200 Din (887.336 Din), delavska skrbstvo 390.000 Din (390.000 Din), podpore na račun tujih občin 80.000 Din (90.000 Din), nabava socialne literature 5000 Din (5000 Din), Gortanov fond 20.000 Din (0), razne podpore 130.000 Din (130.000 Din), razni stroški 10.000 Din (10.000 Din); skupaj 4.855.476 Din (4.673.957 Din).

Dohodki: občinske davščine 770.000 Din (1.028.840 Din), razni doneski 78.000 Din (82.000 Din), povračila podpor tujim 75.000 Din (85.000 Din), globe 190.000 Din (190.000 Din), razni dohodki 2000 Din (2000 Din); skupaj 1.115.000 Din (1.387.840 Din).

Primanjkljaj znaša 3.740.470 Din.

Zdravstvo

Izdatki: mestni fizikat 377.364 Din (363.233 Din), reševalna postaja 380.260 Din (382.284 Din), zasilna bolnica 53.000 Din (48.231 Din), podpore tuberkuloznim bolnikom 30.000 Din (30.000 Din), zdravljenje bolnikov z nalezljivo boleznijo 50.000 Din

(75.000 Din), zdravljenje po specialitisti 5000 Din (5000 Din), mestna posvetovalnica za šolsko mladino 20.000 Din (5.350 Din), ljudska kopeli 192.000 Din (153.945 Din), letno kopališče ob Ljubljani 107.000 Din (123.659 Din), kopališče na Taboru 48.000 Din (48.000 Din), kopališče v Mednem 50.000 Din (200.000 Din), javna stranišča 38.000 Din (44.540 Din), razni stroški 96.000 Din (56.000 Din), skupaj 1.446.624 Din (1.535.246 Din).

Dohodki: pristojbine za reševalne vozove in ogled mlričev 281.000 Din (241.000 Din), donos kopališč 129.000 Din (190.000 Din), zasilna bolnica 25.000 Din (25.000 Din), razni dohodki 4.100 Din (1000 Din); skupaj 439.100 Din (457.000 Din).

Primanjkljaj znaša 1.007.524 Din.

Šolstvo

Izdatki: otroški vrtni 30.356 Din (25.072 Din), osnovne šolstvo 1.973.873 Din (1.092.327 Din), drugi učni zavodi 2.019.034 Din (1.889.979 Din), prosvetni oddelek 70.880 Din (66.522 Din), krajevni šolski odbor 14.000 Din (12.000 Din), okrajna učiteljska knjižnica 7000 Din (5000 Din), proračunska rezerva 10.000 Din (0); skupaj 4.125.143 Din (3.090.900 Din).

Dohodki: ukovnina mestne ženske realne gimnazije in trgovskega tečaja 107.670 Din (103.480 Din), odškodnina za pisalne stroje 2.450 Din (2.300 Din), mestna gospodinjstva šola 364.900 Din (458.400 Din), najemnina od prostorov v šolskih poslopijih 10.925 Din (32.000 Din), razni dohodki 2.000 Din (2.000 Din); skupaj 487.945 Din (598.180 Din).

Primanjkljaj znaša 3.637.195 Din.

Znanost, umetnost in prosveta

Izdatki: za umetniško galerijo 25.500 Din (25.500 Din), za podpore v znanstvene in kulturne namene 200.000 Din (250.000 Din); skupaj 225.500 Din (275.500 Din).

Primanjkljaj znaša 225.500 Din.

Prenešen delokrog

Izdatki: vojaški urad 271.117 Din (260.518 Din), posredovalni urad 37.210 Din (36.044 Din), prispevek za državno policijo 273.535 Din (273.535 Din), podpora vojaškimi obveznikom 5.000 Din (5.000 Din), odgonska postaja 6.950 Din (6.350 Din), razni stroški 500 Din (500 Din); skupaj 594.313 Din (582.247 Din).

Dohodki: povračilo stroškov za odgona 300 Din (300 Din).

Primanjkljaj znaša 594.013 Din.

Mestna delavska zavarovalnica

Izdatki: bolniško zavarovanje delavcev 332.000 Din (340.000 Din), starostno zavarovanje delavcev 228.000 Din (190.000 Din); skupaj 560.000 Din (530.000 Din).

Dohodki: bolniško zavarovanje delavcev 332.000 Din (340.000 Din), starostno zavarovanje delavcev 228.000 Din (190.000 Din); skupaj 560.000 Din (530.000 Din).

Raznoterosti

Izdatki: poklicno gasilstvo 709.015 Din (489.304 Din), prostovoljno gasilno in reševalno društvo 367.722 Din (160.140 Din), Zbornica za TOI 500 Din (500 Din), podpora pravoslavni cerkvi občini 30.000 Din (30.000 Din), doklada cerkvenikom in organizmom 98.400 Din (98.400 Din), vzdrževanje vojaških grobov 15.000 Din (15.000 Din), vzdrževanje javnih elektrifikacij ur 8.000 Din (41.900 Din), tujski promet 100.000 Din (100.000 Din), jamstveno zavarovanje 24.000 Din (0), proračunska rezerva 500.000 Din (362.500 Din), razni stroški 250.000 Din (150.000 Din); skupaj 2.102.640 Din (1 milijon 447.744 Din).

Dohodki: podpora države za gasilstvo 35.000 Din (30.000 Din), zaslužek gasilcev profesionistov 100.000 Din (80.000 Din), donos voženi z avtom »Praga« 120.000 Din (0), donos električnih ur 25.500 Din (39.600 Din), razni dohodki 500 Din (500 Din); skupaj 281.000 Din (150.100 Din).

Primanjkljaj znaša 1.821.640 Din.

Grozeče naraščanje rek in potokov v dr